

od mraza zaspí in se nikdar več ne prebudi. Ako ne bi bilo tukaj mnihov, nihče ne bi mogel brez nevarnosti preko tega gorskega sedla.

Užé osem sto let stanujejo na gori sv. Bernarda mnihi in strežejo popotnim ljudém brez plačila. V njihovih trdnó zidanih hišah je v sili prostora za 200 ljudi in ogenj v velikih pečéh gorí leto in dan. Vsak dan prehodita dva hlapca s psi ta nevarni pot. Pervi gre od samostana do nizko ležeče staje, kjer deržé svojo živino, a drugi gre od staje do samostana. Kedar je gerdo vreme, gredó psi, hlapci in mnihi z lopatami, z vervmí, z nosilnicami, z jedjó in pijačo oskerbljeni iskat nesrečnikov. Kjer koli se pokaže kak sled, gredó za njim, gledajo na pse, kako se obnašajo ter si dadó znamenja z rogovi. Ti psi imajo neizrečeno dober nos; takój zavohajo človeški sled. Po ves dan hodijo sami po vseh potih in preiščejo vse razpoke in globéli. Ako najdejo oterpnelega človeka hitro tekó po najkrajšem potu domóv, glasno in veselo lajejo in vodijo mnihe, ki so zmirom pripravljeni iti v pomoč. Ako pridejo psi do novega plaza, preiskujejo ga od vseh strani, ali ne bi bilo kje človeškega sledú, in ako so obvohalí zakopanega popotnika, začnó ga izkápati z močnimi kremplji. Navadno nosijo na vratu čutarico ali barilček z dobrim vinom, ali košek z jedmí, a na herbtu imajo privezane volnate odeje. V samostanu so vpisana imena mnogih in mnogih ljudi, katerim so ti psi oteli življenje.

Najimenítnejši mej njimi je bil Bari, ki je gotovo vreden, da se ga spomnimo z nekoliko versticami. Dvanajst let je služil v samostanu človeštvu v prid, in on sam je štirdesetim ljudém rešil življenje. Bari je bil neizrečeno priden in vnet v svojem poklicu. Njega nij bilo nikdar treba opominjati na delo. Ko se je vlegla megla na gore, ali ko se je približevalo hudo vreme, nij ga bilo moči prideržati v samostanu. Prelajal in preiskaval je zmirom najnevarnejše kraje. Nekoč je našel v ledenej jami užé na pol zmrzneno spéče dete, ki je zašlo s pravega pota. Bari je dete z jezikom lizal in grel, da ga je prebudil, potlej se mu je znal tako prikupíti, da mu je dete sedlo na herbet in se mu je oklenilo okoli vrata. Tako ga je ves vesel prinesel do samostanskih vrat.

Ko se je pes Bari postaral, vzelo ga je mesto Bern v rejo in ko je poginil, natlačili so njegovo kožo ter tako stojí še dandanes v bernskem muzeji. Vsak tujec, ki pride v Bern, gré v muzej, da si ogleda tega usmiljenega Samaritana v pasjej podobi.“

Voda.

Voda je največji dar božji. Voda nas pojí. Kako žejnega človeka okrepča in oživí! Z vodo si kuhamo jedíla; vode nam je treba v umivánje, kópanje, pranje; ona nas čisti nesnage in blata ter ne dá boleznim na-nas; tudi nas ozdravi od mnogih bolézni. Z vodo béliimo platno, z vodo gasímo ógenj, z vodo zalivamo verte, da nam zelišča veseléje rastó; voda nam góni mline ter nosi ladije. Zatorej se ljudjé naseljavajo tja, kodar je dovolj vode. Vasí, tergi in mesta napredujejo pri vóдах. V vodi živi brez števila živali, največje in najmanjše; ne vé se jim niti število niti imé. V vodi in ob vodi raste brez števila bílja. Na zemlji nij nobene stvari, katera bi mogla biti brez vode. —

Čista voda je prozôrna, *) kakor steklo. Če nij prozôrna, to nij čista. Čista voda nema nikakoršnega vkusa niti dúha; ako ima, nij čista. Čista voda nema nikakoršne barve; ako ima, nij čista. — Kadar se voda segreje, izpremeni se v soparo. Sopara je lahka ter ide k višku; od nje se v višini naredé oblaki. Kadar vodo prime mraz, tedaj zmerzne ter se zledí. Po zimi se zledé vse male vode; izvirki in studenci ne zmerznejo, ker njih voda ide iz globočine, a v globočini je, kakor v kleti, topleje. — Vode imamo v studencih, izvirkih ali vrélih, potokih, rekah, bárah ali močvirjih in mlakah; imamo je v zemlji in na nebu. Izmej vod so nekatere stoječe ter se kažejo mertve, a nekatere so tekóče, in te so žive.

Razne stvari.

Drobtine.

(Zagreb) je glavno mesto nam sosednje hervatske dežele, stoji blizu reke Save na lepej daleč se raztezajočej ravnini. Šteje blizu 20,000 prebivalcev. Tu je jugoslovansko vseučilišče Franje Josipa I., ki je bilo z veliko svečanostjo 1874. l. odperito. Zanimiv je posebno na štiri ogle zidan zvonik škofijske stolne cerkve, ki je 86 metrov visok.

(Aga) je staroturška beseda in znači toliko, kolikor starejši brat (senior). Dandenes rabijo to besedo na Turškem samo tedaj, kedar nazivljajo višje osebe, n. pr. sužnji svojega gospodarja.

(Malec ali gips) je žvepleno kislo apno, ki se dobiva v velicih skladih ali gorah. V prah somleti malec popije blizu 27 odstotkov vode, katero zopet hitro oddaje.

Kratkočasnice.

* „No, Andrejček, kam pa greš tako naglo?“ povpraša sosed Vertinovega Andrejčka, ki je urnih nog korakal mimo njegove hiše. „Očetu grem

naproti,“ odgovori Andrejček. — „Oča pridejo še le jutri domóv,“ reče sosed. — „To dobro vem,“ odgovori Andrejček, „ali jutri nemam časa, ker imamo šolo!“

* „Miha ali užé spiš?“ povpraša sosed soseda zvečer pri oknu. „O ne spim še ne,“ odgovori sosed od znotraj. „Kaj bi pa rad, Matija?“ — „Nu, bodi tako dober in posodi mi dva goldinarja!“ — „E glej ga no, saj vendar spim!“ odgovori sosed od znotraj.

* Kmet ukrade kravo, kar se pa kmalu zvé. Moral je pred sodnika. A sodnik, ki nij znal slovenskega jezika, vpraša kmeta: „no, kje ste priženil kravo?“ Kmet odgovori: „jaz nijsem oženjen, samec sem še!“ Sodnik se jezi in pravi: „jaz ne prašam, ali ste oženjen ali samec, nego kje ste priženil kravo?“ — Kmet zopet odgovori: „jaz sem samec in nijsem priženil krave.“ — Sodnik se še bolj jezi. Nató pristopi drug gospod in pravi: „ne jezite se gospod sodnik; kakor vidim, se vi dva ne razumeta. Vam bi treba kmeta vprašati: „od kod ste prignali kravo?“

*) Prozôrna je tista stvar, skozi katero naše oko more tako videti, kakor n. pr. skozi steklo. — Pis.